

**Position paper Royal Schiphol Group
rondetafelgesprek governancestructuur luchtvaart
Tweede Kamer, 18 april 2018**

Nederland is een van de best verbonden landen ter wereld. De luchtvaart levert een grote bijdrage aan de welvaart en welzijn van Nederland. Om een goede balans tussen lusten en lasten te waarborgen hebben we gekozen voor overleg met vele betrokkenen. De samenwerking aan de verschillende Alderstafels en de Omgevingsraad Schiphol heeft ons veel gebracht. Dat is iets om trots op te zijn.

Tegelijkertijd is de dialoog aan vernieuwing toe. Niet per se omdat verschillende partijen uiteenlopende belangen hebben. Een kritische blik houdt ons immers allemaal scherp. De discussie is echter wel soms nodeloos complex geworden. Zo zijn er bijvoorbeeld vraagstukken rond participatie (wie wel en wie niet aan tafel), verantwoordelijkheden, de beperkte ruimte voor maatwerk, legitimiteit en het al dan niet nakomen van afspraken. Zeker nu het gesprek over een slimme, duurzame én veilige toekomst van de luchtvaart met elkaar gevoerd moet worden, is het goed te kijken naar de wijze waarop we de *governance* van de Nederlandse luchtvaart hebben ingericht.

Schiphol is van mening dat het huidige model **een opfrisbeurt** kan gebruiken. Uitgangspunt is daarbij dat er voor iedereen ruimte moet zijn om op enig moment een bijdrage aan de discussie te leveren. Breed draagvlak is en blijft essentieel als we, als relatief klein en dichtbevolkt land, op een duurzame en slimme manier verbonden willen blijven met de rest van de wereld.

De *governance* kan en moet daarom **begrijpelijker, daadkrachtiger en efficiënter**. Dat leidt tot meer zekerheid én vertrouwen. Om dat te waarborgen moet worden ingezet op:

1. Duidelijke afbakening van de rollen en verantwoordelijkheden

- Op dit moment lijkt het voor het publiek en de politiek vaak onvoldoende duidelijk waar ieders verantwoordelijkheden liggen. En wie voor wat aanspreekbaar is. Dit leidt tot valse verwachtingen en onbegrip. Laten we hier duidelijkheid in scheppen door de rollen helderder en inzichtelijker te maken. Alle partijen committeren zich daarbij aan een goede afweging tussen lusten en lasten, met veiligheid en duurzaamheid als dé randvoorwaarden.
 - De Rijksoverheid stelt duidelijke kaders en doelen; op decentraal niveau wordt op basis van een concrete vraag over de invulling geadviseerd; de politiek neemt uiteindelijk een besluit. Om tot een goed besluit te komen moet er voldoende ruimte zijn voor omwonenden en maatschappelijke organisaties om advies uit te brengen.
 - Alle verschillende overheden dragen verantwoordelijkheid voor optimale randvoorwaarden zoals bereikbaarheid en zien ook toe op de borging van afspraken en het toezicht daarop.
 - Luchthavens en luchtverkeersleiding zijn verantwoordelijk voor een efficiënt proces, inclusief capaciteit en infrastructuur. De luchtvaartmaatschappijen spelen in op de maatschappelijke behoefte en marktvrage naar connectiviteit en bieden daarbij een passend netwerk en product. Als luchtvaartsector dragen we gezamenlijk een verantwoordelijkheid om nog beter te communiceren en informeren.

2. Haalbare doelstellingen en voldoende middelen

- De luchtvaart is bij uitstek een sector die wordt gereguleerd door internationale en Europese wet- en regelgeving. Deze conflicteert soms met nationale wensen. Dat geldt bijvoorbeeld in de discussie over selectiviteit en de verdeling van slots. Volop wensen, maar de wettelijke middelen om deze uit te voeren ontbreken. Dat leidt vervolgens tot begrijpelijke publieke verontwaardiging over niet kunnen invullen van deze wensen.
- Niet alleen moeten ambities gepaard gaan met voldoende middelen, ook moet de ambitie binnen de overheid zelf worden afgestemd. Zo werd in de Luchtvaartnota 2009 al geconstateerd dat de herindeling van het luchtruim randvoorwaardelijk is voor de verdere ontwikkeling van de Nederlandse luchtvaart. Tegelijkertijd ontbraken de middelen en de sturing, zodat de herindeling nu pas op zijn vroegst in 2023 gereed is.
- In de nieuwe Luchtvaartnota 2020-2040 moeten de wensen en ambities daarom worden voorzien van een duidelijke planning, beter getoetst op haalbaarheid en voldoende (wettelijke) middelen. Zo wordt ook goede handhaving mogelijk gemaakt. Dat geeft meer zekerheid en vertrouwen.

3. Efficiëntere en begrijpelijke processen met ruimte voor maatwerk

- Voor Schiphol geldt dat we zuinig moeten zijn op de overleggen die we hebben met alle betrokken partijen. Het heeft de luchtvaart in Nederland veel gebracht. Tegelijkertijd zijn de processen voor de 'buitenwereld' vaak onbegrijpelijk. Wie mag op welk moment over welk onderwerp iets vinden? Dat leidt regelmatig tot scheve gezichten en vertroebeling van de discussie. Zo is er in de besluitvorming rond Lelystad Airport sinds enkele maanden een bewonersdelegatie Lelystad Airport die een advies heeft mogen uitbrengen, maar dat is weer een andere groep dan de bewonersdelegatie die al enkele jaren zeer constructief deelneemt aan de Alderstafel Lelystad.
- De complexiteit van de processen leidt niet alleen tot gebrek aan vertrouwen maar ook tot kwaliteitsverlies voor zowel de economie als leefomgeving. Het proces kan daarom wat Schiphol betreft efficiënter en begrijpelijker, zonder af te doen aan de ruimte voor stakeholders. De Rijksoverheid stelt kaders en biedt vervolgens gelegenheid voor brede participatie van alle stakeholders, mét duidelijke termijnen. Dit leidt tot breder gedragen besluiten die vervolgens met de daarvoor noodzakelijke partijen worden uitgewerkt.
- Een hernieuwd proces moet bovendien – binnen de gestelde kaders en doelen - meer ruimte bieden voor maatwerk. Bijvoorbeeld om snel in te spelen op maatschappelijke veranderingen, zoals de enorm gestegen vraag naar woningen. Maar ook om snel problemen rond leefbaarheid in de regio rond luchthavens aan te pakken, zoals bijvoorbeeld in het gebied Aalsmeer-Uithoorn.

Tot slot

Royal Schiphol Group ziet het mede als haar verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor voldoende draagvlak voor de luchtvaart. Zonder draagvlak geen toekomst. Daarom pleit Royal Schiphol Group ook voor een opfrisbeurt. Zeker nu we met elkaar voor grote uitdagingen staan. Het kan **begrijpelijker, daadkrachtiger** en **efficiënter**. De Tweede Kamer kan daarop sturen door met samen met alle partijen in te zetten op:

- 1. Duidelijke afbakening van de rollen en verantwoordelijkheden**
- 2. Haalbare doelstellingen en voldoende middelen**
- 3. Efficiëntere en begrijpelijke processen met ruimte voor maatwerk**